

**PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS IR GELBĖJIMO DEPARTAMENTO
PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS
VIDAUS TYRIMŲ SKYRIUS**

2023 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2024-02-08 Nr. 6-406 /2024(3.52 E)

Vilnius

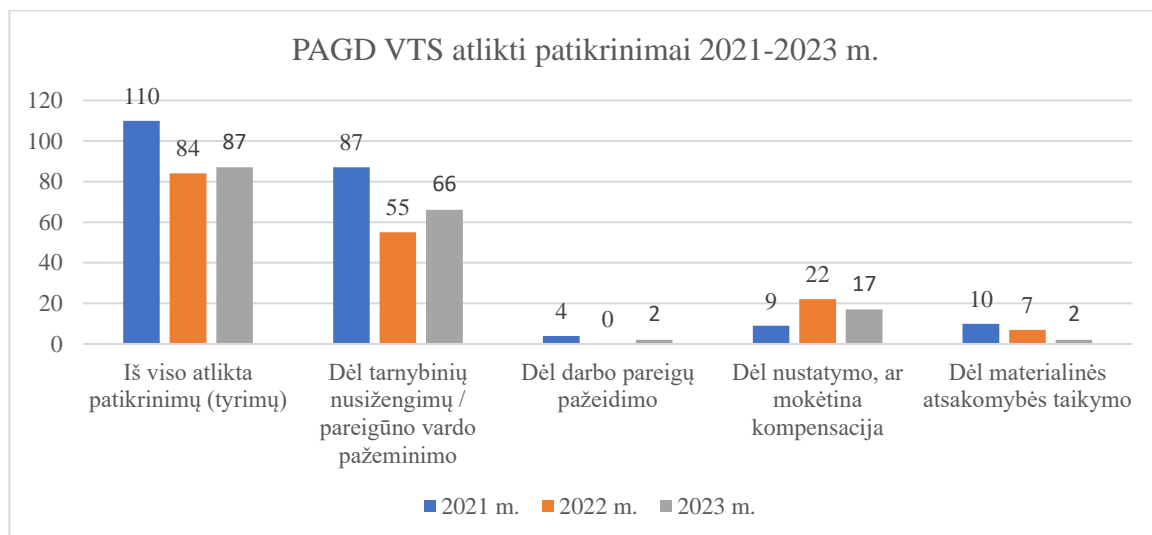
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamente prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) 2023 m. sausio 1 d. buvo užimti 9 iš 12 Vidaus tyrimų skyriaus (toliau – VTS, skyrius) etatų. Nuo 2023 m. liepos 3 d. skyrių papildė dar vienas darbuotojas, kurio pagrindinė veikla – duomenų apsaugos pareigūno funkcijų vykdymas. 2023-10-18 iš pareigų atleistas skyriaus viršininkas.

VTS darbuotojai per 2023 metus nuosekliai vykdė tarnybinės ir drausminės atsakomybės taikymo, korupcijos prevencijos ir antikorupcinio švietimo veiklą siekiant užtikrinti skyriui nustatytą uždavinių įgyvendinimą.

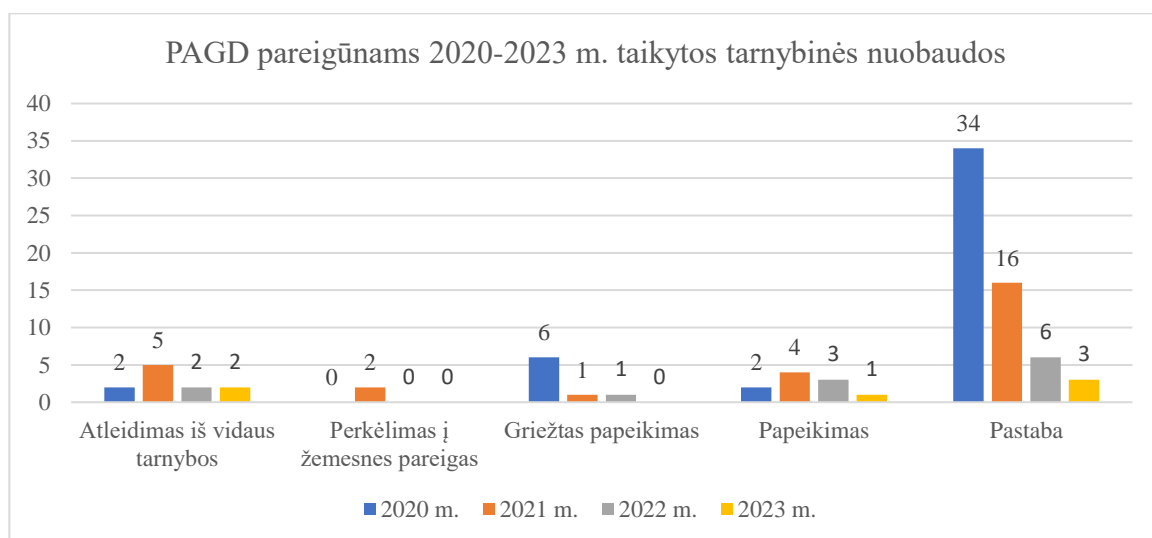
1. Tarnybinės ir drausminės atsakomybės taikymas

Per 2023 m. laikotarpį VTS iš viso atliko 87 tarnybinius patikrinimus (tyrimus). Iš jų 66 – dėl pareigūnų tarnybinių nusižengimų / dėl pareigūno vardo pažeminimo, 2 – dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, darbo pareigų pažeidimų, 17 – dėl nustatymo, ar mokėtina kompensacija dėl pareigūnų patirtų sužalojimų, susižalojimų ar sveikatos sutrikdymo (ar įvykis įvyko pareigūnui atliekant tarnybines pareigas ar dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu ar pareigūno statusu; ar tarnybinių pareigų atlikimas yra susijęs su didesniu pavojumi ar didesne rizika pareigūno gyvybei ar sveikatai; ar nėra Vidaus tarnybos statuto 60 straipsnio 7 dalyje nurodytų aplinkybių, dėl kurių pareigūnui negali būti mokamos Vidaus tarnybos statuto 60 straipsnyje nurodytos kompensacijos) (toliau – dėl nustatymo, ar mokėtina kompensacija), 2 – dėl materialinės atsakomybės taikymo. Pranešimai dėl tarnybinio nusižengimo / dėl pareigūno vardo pažeminimo / dėl darbo pareigų pažeidimo įteikti 83 darbuotojams.

Lyginant su 2021-2022 m. laikotarpiu, pastebima nedidelė pareigūnams įteiktų pranešimų dėl galimo tarnybinio nusižengimo mažėjimo tendencija (2021 m. – 92, 2022 m. – 90, 2023 m. – 81). Bendras atliktų tarnybinių patikrinimų (tyrimų) skaičius, lyginant su 2022 m., išaugo nežymiai (beveik 5 proc.) ir nesiekia 2021 m. lygio. Stebimas tarnybinių patikrinimų dėl tarnybinių nusižengimų / pareigūno vardo pažeminimo skaičiaus augimas: jų atlikta penktadaliu daugiau, nei 2022 m. (atitinkamai 55 ir 66 patikrinimai). Tyrimų dėl nustatymo, ar mokėtina kompensacija dėl sužalojimų, 2023 m. atlikta beveik ketvirtadaliu mažiau, nei 2022 m., o tyrimų dėl materialinės atsakomybės taikymo kiekio mažėjimas reikšmingas ir nuoseklus (2021 m. – 10, 2022 m. – 7, 2023 m. – 2). Pažymėtina, kad 2023 m. dėl 32 atvejų tarnybiniai patikrinimai buvo nepradėti.

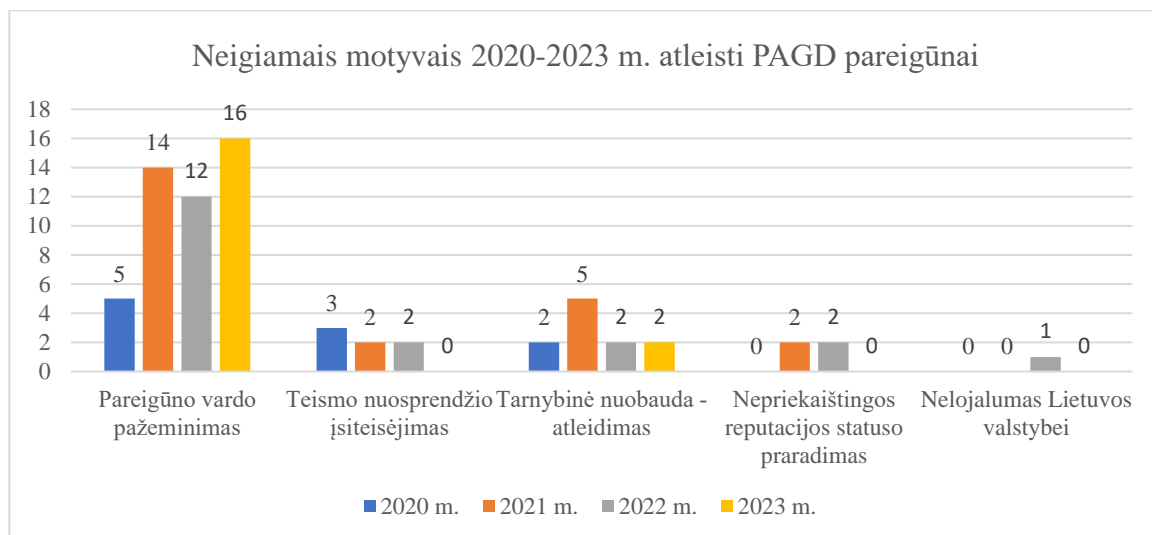

Atlikus tarnybinius patikrinimus, 6 pareigūnams taikytos tarnybinės nuobaudos: 3 pastabos, 1 papeikimas, 2 atleidimai iš vidaus tarnybos. Lyginant su 2020-2022 m. laikotarpiu, stebima nuosekli tarnybinių nuobaudų mažėjimo tendencija. 2023 m. neskirta perkėlimų į žemesnes pareigas, griežtų papeikimų, o tarnybinių nuobaudų – atleidimų iš vidaus tarnybos skaičius išlieka nepakitęs.

Neigiamais motyvais iš tarnybos atleista 18 PAGD pareigūnų: 16 – dėl pareigūno vardo pažeminimo, 2 – dėl paskirtos tarnybinės nuobaudos – atleidimo iš vidaus tarnybos. Lyginant su 2022 m., per 2023 m. nebuvo atvejų dėl pareigūnų atleidimo įsiteisėjus teismo nuosprendžiui, praradus nepriekaištingos reputacijos statusą ar konstatavus nelojalumą Lietuvos valstybei. Tačiau už šiuurkščius darbo pareigų pažeidimus nutrauktos darbo sutartys su 2 PAGD darbuotojais, todėl bendras neigiamais motyvais atleistų PAGD darbuotojų skaičius – 20 (2022 m. atleista 19 pareigūnų, o atleistų darbo sutartininkų atvejų nebuvo).

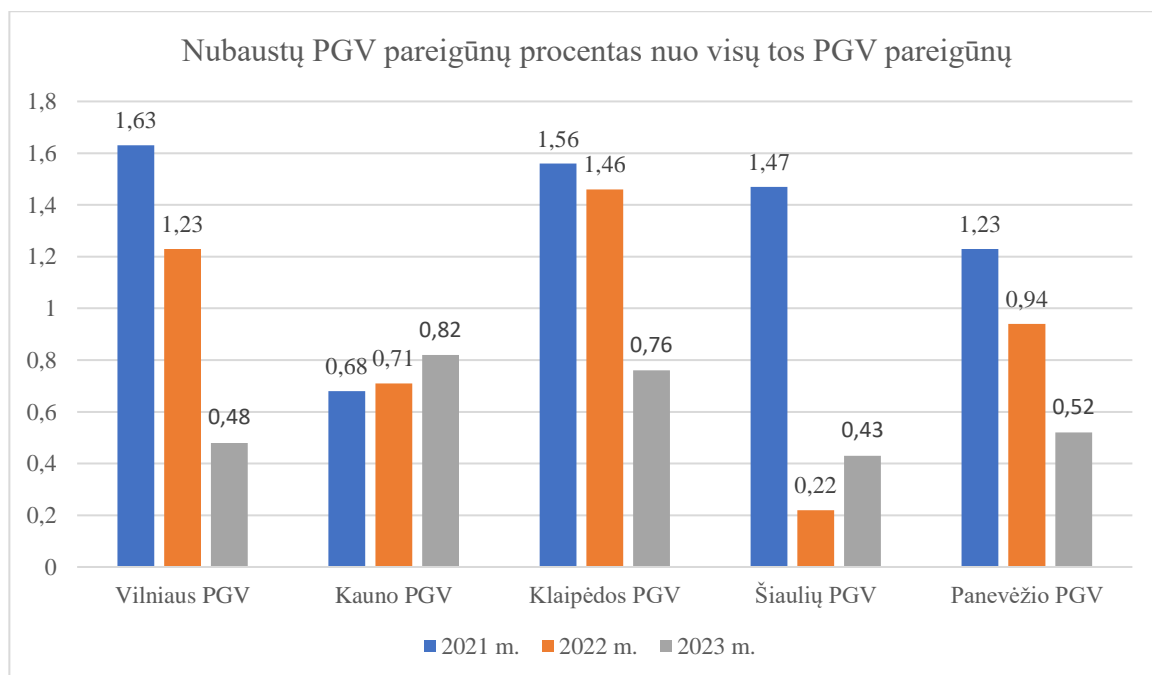
Nors teisiniai atleidimo pagrindai šiek tiek varijuoja, bendras neigiamais motyvais atleistų pareigūnų skaičius, ypač per pastarųjų trejų metų laikotarpį, lieka panašus (2020 m. – 10, 2021 m. – 23, 2022 m. – 19, 2023 m. – 18). Daugiausiai pareigūnų atleidžiama konstatavus pareigūno vardo pažeminimo faktą.

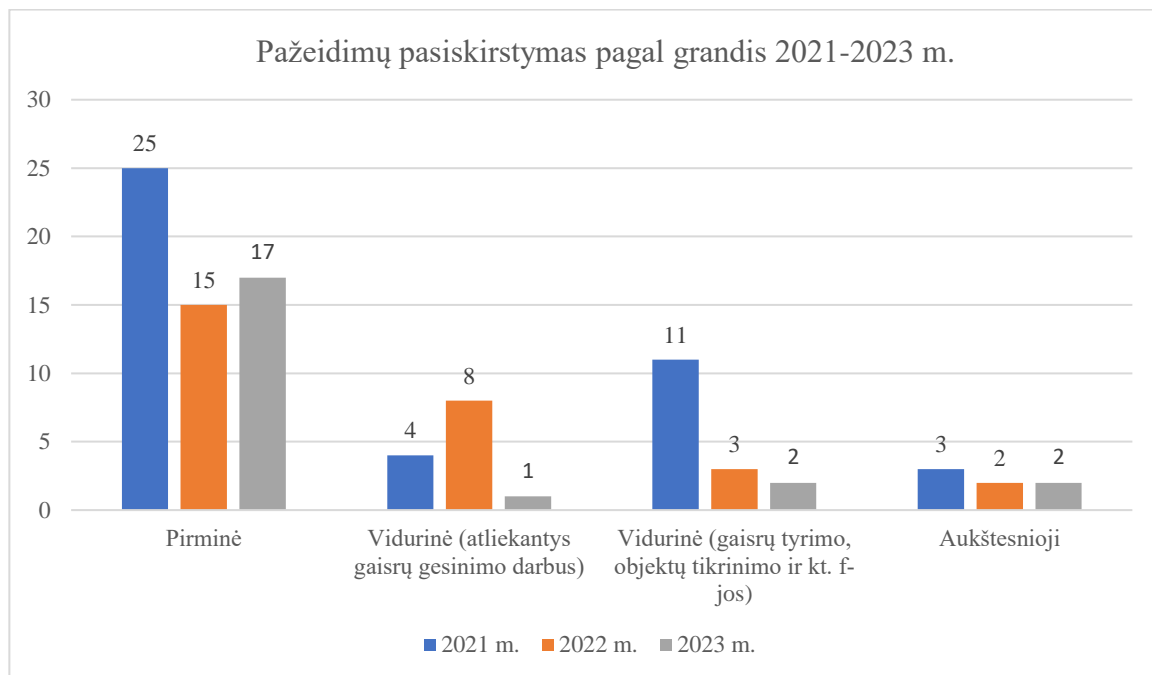
Per 2023 m. patrauktų tarnybinę atsakomybę PAGD pareigūnų skaičius sudarė apie 0,66 proc. visų PAGD pareigūnų (vidutiniškai 151 PAGD pareigūnui teko 1 nubaustasis). Šįkart kiek didesnis nubaustų pareigūnų procentas tenka Kauno (0,82 procentai arba kas 122-as pareigūnas) ir Klaipėdos (0,76 proc. arba kas 132-as pareigūnas) priešgaisrinėms gelbėjimo valdyboms (toliau – PGV).

Iš bendros statistikos išsiskiria Elektrėnų priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (toliau – PGT) (joje iš 47 pareigūnų nubaustas 1 pareigūnas, kas sudaro daugiau nei 2 proc.) ir Mažeikių objektinė PGV (joje iš 99 pareigūnų nubausti 2, kas sudaro apie 2 proc.). Dėl mažo faktinio nubaustų pareigūnų skaičiaus ir palyginti nedidelio šiuose padaliniuose dirbančio pareigūnų skaičiaus, jų duomenys į lyginamąjį grafiką neįtraukiami. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad 2022 m. nei Elektrėnų PGT, nei Mažeikių objektinės PGV pareigūnų atžvilgiu tarnybinių patikrinimų atlikta nebuvo.

Nuosekli pažeidimų mažėjimo tendencija stebima Vilniaus, Klaipėdos ir Panevėžio PGV. Kauno PGV ji išlieka tolygi. Šiaulių PGV, lyginant su 2021 m. duomenimis, stebimas ženklus situacijos pagerėjimas: 2022 m. nubaustas vienas, 2023 m. – du pareigūnai, kuomet 2021 m. buvo nubausti 7 šios valdybos pareigūnai.

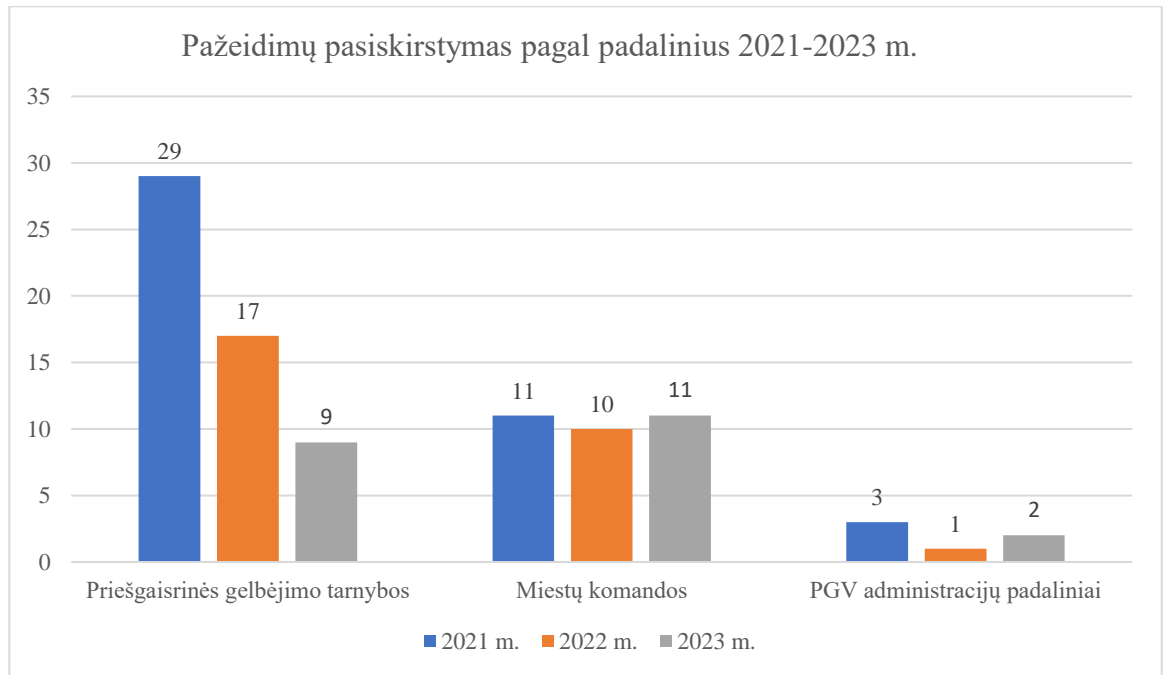

18 iš 22 konstatuotų pažeidimų (81,82 proc.) įvykdė pirminės ir vidurinės grandies budinčių pamainų pareigūnai, kurių pagrindinės funkcijos – gaisrų gesinimo, žmonių ir turto gelbėjimo darbai. Lyginant su 2022 m., šis procentas šiek tiek išaugo (2022 m. siekė 78,57 proc.). 11 iš 22, arba 50 proc. pažeidimų įvykdė priešgaisrinėse gelbėjimo tarnybose (toliau – PGT) ir Mažeikių objektinėje PGV dirbantys pareigūnai, o didesniųjų Lietuvos miestų komandose dirbantys pareigūnai atsakingi už 9 iš 22 (40,91 proc.) pažeidimų. Lyginant su 2021–2022 m., šios proporcijos pakito: sumažėjo PGT pareigūnų atliekamų nusižengimų skaičius (2021 m. atitinkamai 67,44 ir 25,58 proc., 2022 m. – 64,29 ir 28,57 proc.).

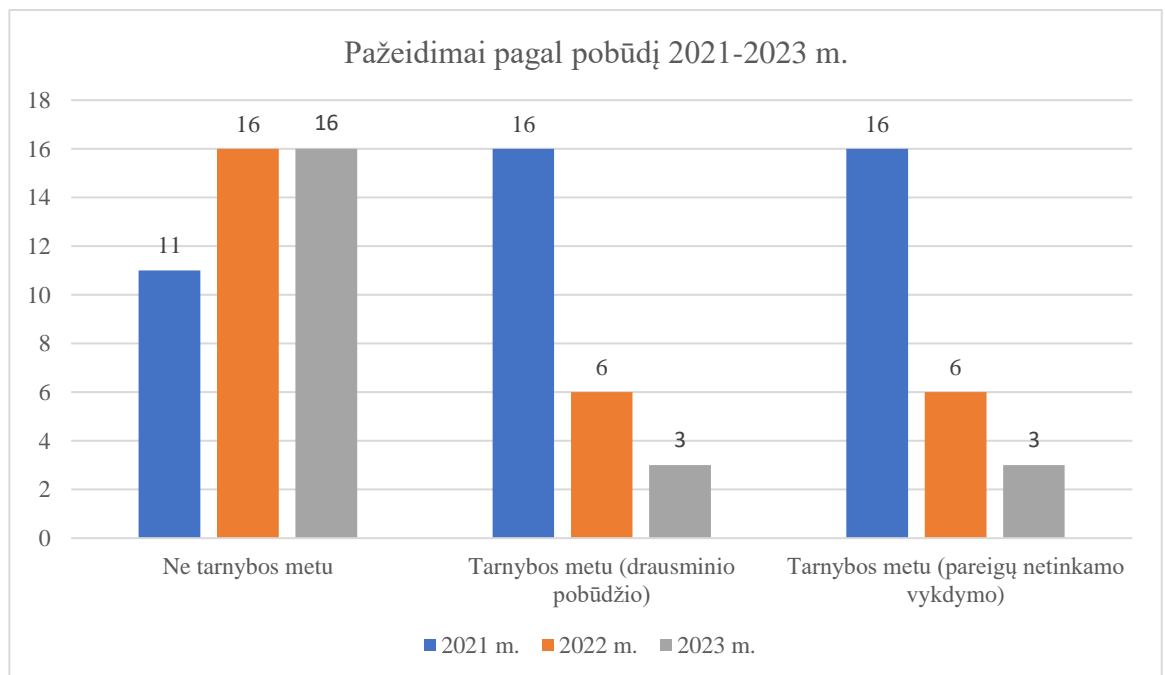

Įvertinus komandose ir PGT dirbančių pareigūnų kiekį nustatyta, kad 2023 m. tarp komandų pareigūnų konstatuota 1,6 karto daugiau pažeidimų, nei tarp PGT pareigūnų. Prieš tai buvusiais laikotarpiais iš proporcija buvo atvirkščia: 2022 m. tarp PGT pareigūnų konstatuota beveik 1,4 karto daugiau pažeidimų, nei tarp miestų komandų pareigūnų. 2021 m. – 2 kartus. Pažymėtina, kad lyginant su pareitais laikotarpiais, 2023 m. sumažėjo PGT pareigūnų nusižengimų, o komandų pareigūnams skirtų nuobaudų ir konstatuotų pareigūno vardo pažeminimų kiekis išliko panašus.

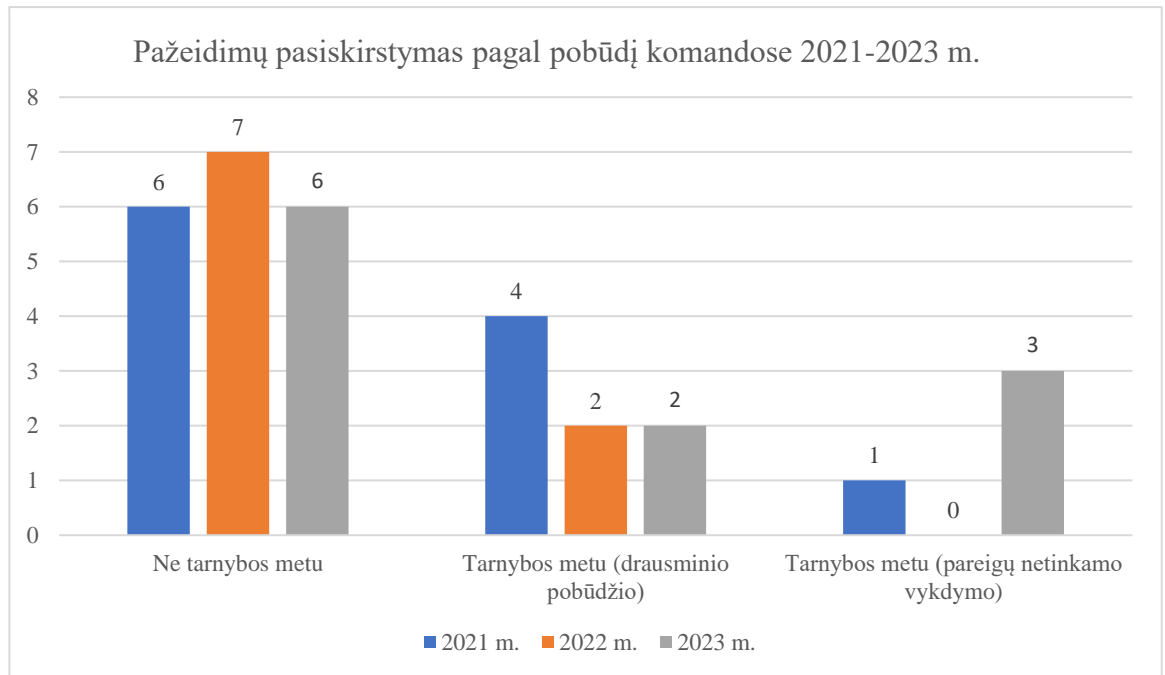
2023 m. PGT tarnybinės nuobaudos ar atleidimai už pareigūno vardo pažeminimą taikyti 0,51 proc. PGT darbuotojų (nubaustas kas 194-tas pareigūnas, 2022 m – kas 94-tas pareigūnas, 2021 m. – kas 58-tas), o komandose – 0,82 proc. komandų pareigūnų (nubaustas kas 122-as, 2022 m. – kas 130-tas, 2021 m. – kas 122-as). Lyginant su 2022 m., PGT pareigūnų konstatuotų pažeidimų, už kuriuos skirtos tarnybinės nuobaudos ar pripažintas pareigūno vardo pažeminimo faktas, skaičius sumažėjo 47 proc.

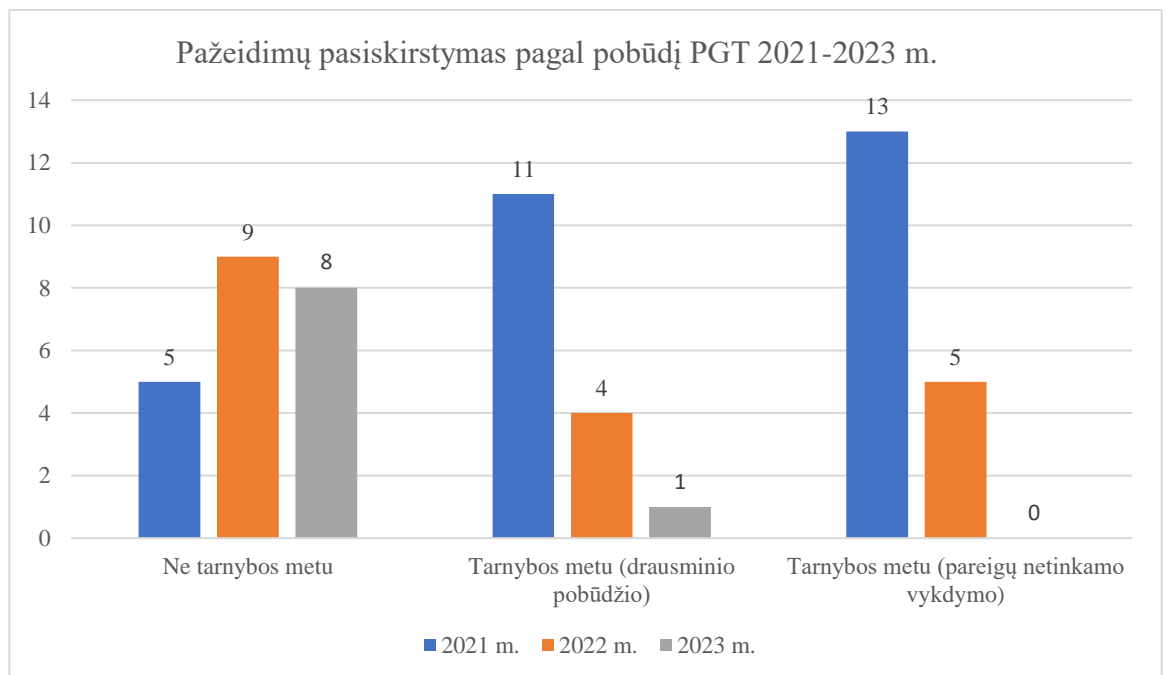
Vertinant pažeidimo pobūdį, 16 iš 22 pažeidimų įvykdyta ne tarnybos metu (dažniausiai – vairavimas esant neblaiviam, taip pat vagystė, smurtas, papirkimas), 6 – tarnybos metu, iš jų 3 drausminio pobūdžio (neblaivumas tarnyboje, pravaikšta.), 2 – dėl įstaigos turto praradimo ar sugadinimo, 1 – dėl netinkamo naudojimosi teise į važiavimo išlaidų kompensavimą. Lyginant su 2022 m., sumažėjo už tarnybos metu padarytus nusižengimus nubaustų pareigūnų skaičius, o ne tarnybos metu konstatuotų pažeidimų kiekis išliko nepakitęs.

2023 m. komandų pareigūnų atliktų tarnybinių nusižengimų ne tarnybos metu bei drausminio pobūdžio tarnybinių nusižengimų tarnybos metu kiekiai išliko panašūs, kaip 2022 m., tačiau netinkamo tarnybinių pareigū vykdymo atvejų skaičius išaugo. Beveik visus šiuos pažeidimus atliko pirminės arba vidurinės grandies budinčių pamainų pareigūnai, vykdantys arba vadovaujantys gaisrų gesinimo, žmonių ir turto gelbėjimo darbams. Išskirtinas vienas aukštesniosios grandies pareigūnui konstatuotas tarnybinis nusižengimas, susijęs su netinkamu naudojimosi teise į važiavimo išlaidų kompensavimą.

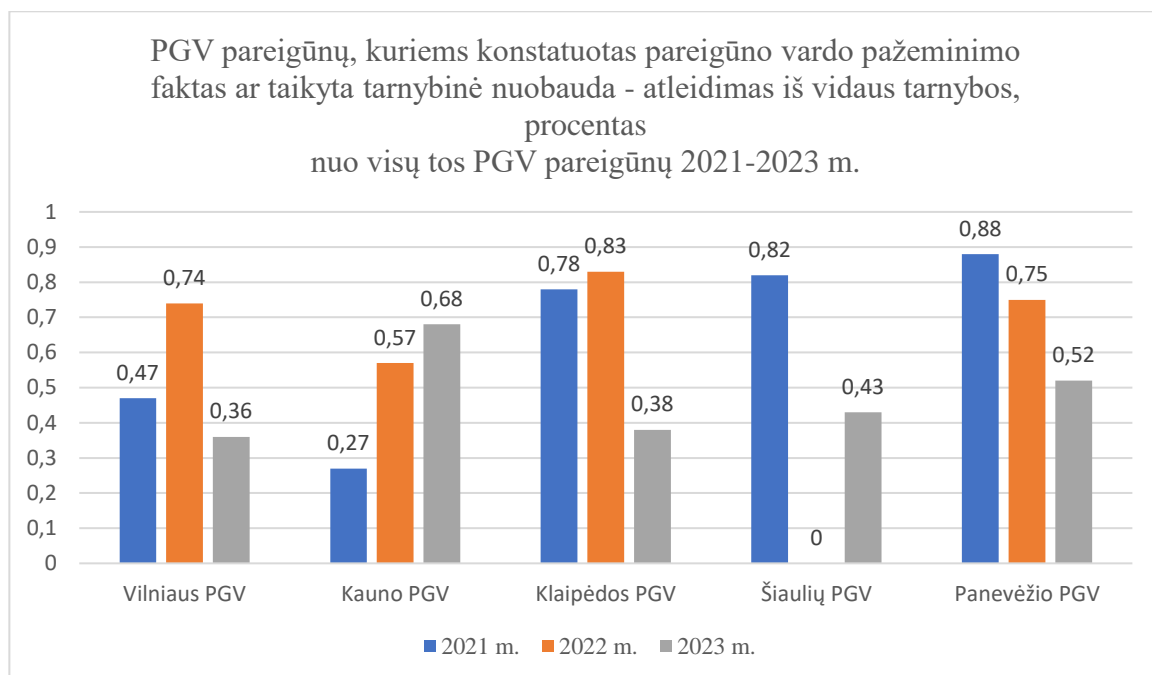
Tuo tarpu ženklus situacijos gerėjimas stebimas PGT. Kuomet ne tarnybos metu atliktų pažeidimų skaičius išliko panašus, kaip ir 2022 m., iki minimumo sumažėjo tarnybos metu atliktų drausminio pobūdžio pažeidimų skaičius, o netinkamo pareigų vykdymo atvejų per 2023 m. PGT nekonstatuota. Visus šiuos pažeidimus atliko pirminės grandies PGT pareigūnai, o pažeidimai susiję su vairavimu, buvimu viešoje vietoje ar tarnyboje esant neblaiviam.

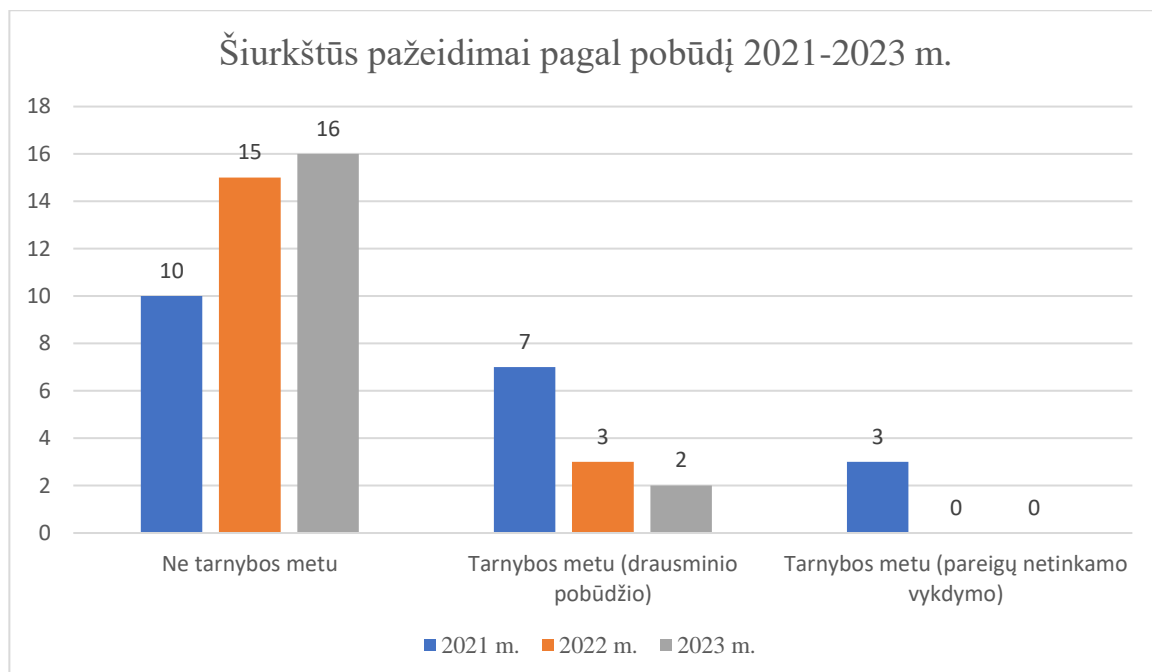
Itin šiurkštūs tarnybiniai nusižengimai ir kiti pažeidimai, už kuriuos skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš vidaus tarnybos arba konstatuotas pareigūno vardo pažeminimas, sudarė 4/5 visų nusižengimų (18 iš 22 arba 81,8 proc.). 2022 m. tokio pobūdžio pažeidimai sudarė 2/3 visų nusižengimų (18 iš 28 arba 64,3 proc.), 2021 m. – kiek mažiau nei pusę visų nusižengimų (20 iš 43 arba 46,5 proc.).

Per 2023 m. šie pažeidimai dažniau konstatuoti Kauno (kas 146-tas pareigūnas) ir Panevėžio (kas 192-as pareigūnas) PGV. Vis dėl to, lyginant su praeitais laikotarpiais, Panevėžio PGV stebima

nuosekli tokių atvejų mažėjimo tendencija. Didžiausias teigiamas pokytis įvyko Vilniaus ir Klaipėdos PGV, kuriose neigiamais motyvais atleistų pareigūnų skaičius sumažėjo daugiau, nei per pusę. Neigiama tendencija stebima Kauno PGV, kurioje tokių atvejų skaičius 2021-2023 m. nuosekliai didėja.

15 iš 18 šių pažeidimų atliko pirminės ir vidurinės grandies budinčių pamainų pareigūnai. 16 iš 18 (88,9 proc.) konstatuotų pareigūno vardo pažeminimo atvejų ir paskirtų tarnybinių nuobaudų – atleidimų iš vidaus tarnybos taikyta už nusižengimus ne tarnybos metu – daugiausia dėl vairavimo esant neblaiviam, rečiau dėl smurtavimo, vagysčių ar papirkimo. Likusiais 2 atvejais pareigūnai atleisti už buvimą darbe esant neblaiviams.

Lyginant pasiskirstymą tarp miestų komandose ir PGT dirbančių pareigūnų, šiurkščių pažeidimų atvejai iš esmės susilygino. PGT nustatyti 9 atvejai, komandose – 7, tačiau dar 2 šiurkštūs pažeidimai konstatuoti PGV administracijos padalinių pareigūnams. 2022 m. tokie pažeidimai PGT

buvo 1,63 karto dažnesni (kas 217-tas komandų ir kas 133-čias PGT pareigūnas. 2021 m. šis santykis buvo dar didesnis (kas 335-tas komandų ir kas 120-tas PGT pareigūnas).

Vertinant iš Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro gautus duomenis, 2023 m. atlikti 4 tarnybiniai patikrinimai dėl PAGD pareigūnų galimų tarnybinių nusižengimų. Pagal Administracinių nusižengimų registro informaciją, atlikti 6 tarnybiniai patikrinimai dėl PAGD pareigūnų galimų tarnybinių nusižengimų, 1 pareigūno netinkamą elgesį pasiūlyta svarstyti VPGT etikos komisijoje.

2023 m., kaip ir 2021–2022 m. laikotarpiu, Vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu pranešimų negauta. Tačiau pasitikėjimo linija (el. p. pasitikejimas@vpgt.lt ir pasitikėjimo telefonu) gauti ir registruoti 39 pranešimai, iš jų 10 apie netinkamus PAGD pareigūnų veiksmus. 3 atvejais pranešimuose teikta informacija pasitvirtino (pareigūnų atžvilgiu pradėti tyrimai). Dėl 1 pranešimo dėl netvarkos įmonėje buvo kreiptasi į prokuratūrą dėl pranešėjo statuso (priimtas nutarimas pripažinti pranešėju). Ataskaitiniu laikotarpiu taip pat suteikta 1 konsultacija dėl galimybės taikyti Pranešėjų apsaugos įstatymą.

Per 2023 m. VTS darbuotojai 4 kartus vyko tikrinti PAGD teritorinių struktūrinių padalinių budinčių pamainų blaivumo. Iš viso patikrintas 19 PAGD padalinių budinčių pamainų darbuotojų blaivumas. Vykdam patikrinimus nustatytas 1 pareigūno neblaivumo atvejis. Palyginimui – 2022 m. taip pat nustatytas 1 pareigūno neblaivumo atvejis, o 2021 m. vykdytų tikrinimų metu nustatyti 5 darbuotojų neblaivumo atvejai, 3 iš jų tikrinimo metu viršijo leistiną 0,2 promilės ribą.

Ataskaitiniu laikotarpiu VTS atstovai dalyvavo teisminiuose ginčiuose dėl PAGD priimtų sprendimų skirti tarnybines nuobaudas, konstatuoti pareigūno vardo pažeminimą ar atleisti iš darbo už šiurkštų darbo pareigų pažeidimą 3 PAGD darbuotojams. 2 atvejais palikti galioti PAGD priimti sprendimai, 1 atveju pirmojoje instancijoje priimtas PAGD nepalankus sprendimas, teisminis ginčas tęsiamas antrojoje instancijoje 2024 m.

2. Korupcijos prevencija

Siekiant tinkamai išpildyti korupcijos prevencijos planavimo dokumentų rengimą ir vykdymą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, efektyvinti korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių taikymą, tęstinumo palaikymą ir jų vykdymo kontrolę, 2023 m. buvo parengtas ir PAGD direktoriaus 2023 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintas Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos 2023–2024 m. metų veiksmų planas. Kitaip, nei 2022 m., į šį planą buvo įtrauktos tiek PAGD, tiek jam pavaldžių įstaigų korupcijos prevencijos priemonės, ir nustatytas ilgesnis – dviejų metų plano vykdymo laikotarpis.

Korupcijos prevencijos veiksmų plane iškeltas tikslas (*užtikrinti veiksmingos, kryptingos ir nuoseklios korupcijos prevencijos ir jos kontrolės sistemos PAGD ir jam pavaldžiose įstaigose funkcionavimą, tobulinti esamas ir diegti naujas korupcijos prevencijos priemones ir taip didinti PAGD ir jam pavaldžių įstaigų veiklos viešumą ir atvirumą, vykdomų procedūrų skaidrumą ir jame dirbančių darbuotojų atsparumą korupcijai.*), nustatyti keturi uždaviniai jam pasiekti ir 36 kompleksinės priemonės šiems uždaviniams įgyvendinti. PAGD Vidaus tyrimų skyrius kaip vykdytojas arba vienas iš vykdytojų buvo paskirtas 21-ai plano priemonei.

Per 2023 m. iš 36 plano priemonių įvykdyta – 30, dėl aukštesnės galios teisės aktų pakeitimų, tęsiamas priemonės vykdymo terminas – 3, priemonė įvykdyta iš dalies/priemonės vykdymas tęsiamas 2024 m. – 3.

2.1. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas

2023 m. II pusmetį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas PAGD ir jam pavaldžių įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų skatinimo vienkartinė pinigine išmoka ir priemonių jiems skyrimo srityse (korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvados reg. data 2023-11-22 Nr. 6-5381 /2023(3.52 E)). Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, buvo nustatytos tik žalio rizikingumo lygio rizikos, daugiausiai susijusios su netinkamu PAGD ir jam pavaldžių įstaigų vidiniuose teisės aktuose nustatytu minėtų sričių reglamentavimu. Pagal tai pateikti

konkretūs siūlymai tobulinti vidinius, šias veiklos sritis reglamentuojančius PAGD ir jam pavaldžių įstaigų tvarkų aprašus.

Pažymėtina, kad nuo 2024 m. įsigaliojo nauja Vidaus tarnybos statuto redakcija, Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo redakcija, Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams ir biudžetinių įstaigų darbuotojams skyrimo tvarkos aprašo redakcija. Buvo priimti nauji PAGD teisės aktai – PAGD ir jam pavaldžių statutinių įstaigų vidaus tarnybos sistemos pareigūnų darbo apmokėjimo sistema bei PAGD ir jam pavaldžių įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų bei pavaldžių įstaigų vadovų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo apmokėjimo sistema. Dėl šių prižasčių didžioji dalis PAGD ir jam pavaldžių įstaigų veiklos srities vertinimo išvadoje dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pateiktų siūlymų prarado aktualumą.

2.2. Teisės aktų projektų antikorupcinis vertinimas

Per 2023 m. VTS viršininko paskirti pareigūnai atliko 16 teisės aktų projektų antikorupcinių vertinimų (2022 m. – 5, 2021 m. – 11). Iš jų atlikti 4 teisės aktų naujos redakcijos projektų antikorupciniai vertinimai ir 12 teisės aktų pakeitimų projektai. 13 teisės aktų projektų rengėjas – Valstybinė priešgaisrinės priežiūros valdyba, likusių 3 – Gaisrinių tyrimų centras.

Kaip ir praeitais laikotarpiais, išlieka tendencija, jog didžiąją dalį PAGD teisės aktų, atitinkančių bent vieną Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 punkte nurodytų kriterijų, rengia Valstybinė priešgaisrinės priežiūros valdyba.

2.3. Privačių interesų deklaravimo ir interesų konfliktų kontrolė

Privačių interesų deklaracijų peržiūros atliktos kas kartą darbuotojui pateikus naujas ar atnaujintas esamas deklaracijas. Esant poreikiui, deklaracijose pateikta informacija sutikrinta su tarnautojams išduotais leidimais dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį. Darbuotojui deklaravus savo ar sau artimo asmens ryšį su juridiniu asmeniu, Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – CVP IS) patikrinama, ar tas juridinis asmuo su PAGD nėra sudaręs pirkimo sutarčių. Apie galimai netikslūs deklaracijų duomenis informuoti deklaracijas pateikę asmenys ar jų tiesioginiai vadovai. Taip pat periodiškai atlikti patikrinimai, kaip naujai priimti deklaruojuojantys asmenys laikosi Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme nustatytos prievolės interesų deklaraciją pateikti per ne vėliau kaip 30 kalendorinių dienų nuo paskyrimo į pareigas dienos. Apie artėjantį deklaracijos pateikimo terminą ar vėlavimą pateikti deklaracijas el. paštu būdavo informuojami deklaruojančių asmenų padalinių vadovai.

Per 2023 m. 1356 deklaruojuojantys asmenys (apie 38 proc. visų PAGD deklaruojančių asmenų) teikė naujas arba atnaujino esamas privačių interesų deklaracijas. Šiuo laikotarpiu kreipimaisi į VTS interesų derinimo ir deklaracijų pildymo klausimais buvo pavieniai, o pagrindiniai klausimai išliko panašūs kaip 2021–2022 m.: dėl sandorių deklaravimo, dėl deklaracijos atnaujinimo pasikeitus pareigoms ir pan.

2023 m. II pusmetį buvo kreiptasi į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą (toliau – STT) su prašymu pateikti duomenis apie PAGD Kauno priešgaisrinėje gelbėjimo valdyboje (toliau – Kauno PGV), šios valdybos PGT bei komandose dirbančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų galimų giminystės bei svainystės ryšių (nepotizmo). Išanalizavus gautus duomenis, PAGD direktoriui VTS viršininko 2023-10-20 tarnybiniu pranešimu Nr. TNT-254 /2023(3.59 E) pateikti siūlymai dėl galimų nepotizmo atvejų Kauno PGV kontrolės.

2.4. Teisės dirbti kitą darbą realizavimo kontrolė

Per 2023 m. PAGD pareigūnams suteikti 163 leidimai dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį (2022 m. – 196, 2021 m. – 216). Kaip ir 2022 m., absoliuti dauguma leidimų – 157 – suteikta pirminės ir vidurinės grandies budinčių pamainų pareigūnams, vadovaujantiems ir atliekantiems gaisrų gesinimo ir turto gelbėjimo darbus.

2023 m. nebuvo užtikrintas tinkamas Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro (toliau – Apdraustųjų registras) duomenų apie PAGD darbuotojų dirbamą kitą darbą ar vykdomas kitas ekonomines veiklas tikrinimas. 2023-01-09 raštu Nr. 9.4-64 /2023(3.52) buvo kreiptasi į Informatikos ir ryšių departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – IRD) su prašymu pateikti Apdraustųjų registro duomenis. Atsakydamas į šį prašymą IRD informavo, kad duomenų negali teikti, nes Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vienašališkai nutraukė Apdraustųjų registro duomenų teikimo sutartį. 2023 m. II pusmetį pasiektas susitarimas dėl 2022 m. rugpjūčio 5 d. asmens duomenų teikimo sutarties Nr. ATS-31/35-290 pakeitimo (reg. data 2023-12-01 Nr. 35-600 /2023(5.6 E)). Sukurta platforma PAGD atsakingiems darbuotojams tiesiogiai gauti duomenis iš Apdraustųjų registro tam, kad būtų užtikrintas tinkamas darbuotojų galimų interesų konfliktų valdymas, teisės dirbti kitą darbą realizavimo kontrolė ir į pareigas skiriamų darbuotojų patikrinimo procesas.

2.5. PAGD vykdomų viešųjų pirkimų kontrolė

VTS per 2023 m. vykdė priemonę – atlikti patikrinimus, kaip PAGD laikomasi viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimo paskelbti CVP IS laimėjusio tiekėjo pasiūlymą. Šiuo laikotarpiu PAGD CVP IS iš viso pavišino 741 sudarytų tarptautinių, supaprastintų, raštu sudarytų mažos vertės ir kt. sutarčių bei jų pakeitimų, kuriems galioja Viešųjų pirkimų įstatymo 86 str. 9 d. nustatytas 15 k. d. viešinimo terminas. Atsitiktine tvarka buvo atrinktos ir išanalizuotos 223 sutartys (30 proc.). Esminių su pirkimo duomenų viešinimu susijusių pažeidimų nenustatyta.

Per 2023 m. VTS atliko 18 PAGD ir jam pavaldžių įstaigų vykdytų viešųjų pirkimų prevencinių patikrų. Atliktos prevencinės kontrolės priemonėmis Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų pažeidimų nenustatyta.

Atsižvelgiant į 2023 m. Vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų vykdytų viešųjų pirkimo apžvalgoje (reg. data 2023-08-08 Nr. 56VL-44) pateiktas rekomendacijas, 2023 m. atlikta PAGD disponuojamų duomenų analizė siekiant nustatyti rizikas korupcijai pasireikšti VPGT įstaigų veiklose, atliekant viešuosius pirkimus, baigtus 2020-2022 metais (reg. data 2023-12-22 Nr. TNT-323 /2023(3.67 E)).

2.6. Grėsmių iš užsienio valstybių žvalgybos ir saugumo tarnybų valdymas

2023 m. toliau vykdytas PAGD darbuotojų, vykstančių į užsienio valstybes, nepriklausančias ES, NATO ar Šengeno erdvei (toliau – trečiosios šalys), asmeniniais ir tarnybiniais tikslais, konsultavimas dėl galimų grėsmių iš trečiųjų šalių žvalgybos ir saugumo tarnybų.

Pagal Lietuvos Respublikos sienos kirtimo registro gautus duomenis atlikti patikrinimai dėl PAGD darbuotojų išvykų į užsienio valstybes už 2022-07-01 – 2023-03-03 ir 2023-03-04 – 2023-08-13 laikotarpius. Nustatyta, kad 19 darbuotojų, kurie vyko į trečiąsias šalis, nebuvo pildę anketų ir klausimynų. Su jais buvo atlikti profilaktiniai pokalbiai.

Iš viso per šiuos laikotarpius į Rusijos Federaciją ir Baltarusijos Respubliką vyko 39 PAGD darbuotojai.

2.7. PAGD vykdomų korupcijos prevencijos priemonių viešinimas

Per 2023 m. buvo užtikrintas informacijos viešinimas apie PAGD vykdomą korupcijos prevencijos veiklą. Šiuo laikotarpiu PAGD interneto svetainės skyriuje „Korupcijos prevencija“ paskelbta:

- 1) 16 teisės aktų projektų antikorpucinio vertinimo dokumentai;
- 2) PAGD Atsparumo korupcijai lygis už 2022 m. ir jo vertinimo klausimynai;
- 3) PAGD korupcijos prevencijos 2022 m. veiksmų plano įvykdymo ataskaita, PAGD korupcijos prevencijos 2023–2024 m. veiksmų planas, VTS 2022 m. veiklos ataskaita;

4) su korupcijos prevencija susiję PAGD vidiniai teisės aktai.

2.8. Atsparumo korupcijai lygis

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrės 2024 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. 1V-55 priimtas Atsparumo korupcijai lygio (toliau – AKL) reglamentavimo pakeitimas, kuriuo patikslinti kai kurie AKL nustatymo klausimynų klausimai bei pati skaičiavimo metodika. Įvertinus įstaigos AKL už 2023 m., gauta reikšmė 0,96 (aukštas atsparumo korupcijai lygis), kuomet AKL už 2022 m. – 0,98, 2021 m. – 0,92.

7 iš 8 AKL vertinimo klausimynų (skaidrumo kultūros, korupcijos rizikos valdymo nustatymo, korupcijos riziką mažinančių priemonių planavimo, teisėkūros tobulinimo, personalo patikimumo užtikrinimo, interesų konfliktų valdymo ir dovanų politikos įgyvendinimo, pranešėjų apsaugos užtikrinimo) pasiektos maksimalios reikšmės. Vienintelio atsparumo korupcijai užtikrinimo viešuosiuose pirkimuose vertinimo klausimyno reikšmė nesiekė aukštesnio, nei vidutinis lygio.

Pagal AKL vertinimą, pagrindiniai trūkumai viešųjų pirkimų srityje – per paskutinius trejus metus neatliktas viešųjų pirkimų proceso vidaus auditas ir (ar) korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas šioje srityje, iš dalies nustatyti tiekėjo vertinimo atlikimo kriterijai, tiekėjo pripažinimo nepatikimu kriterijai, taip pat nėra nustatyta kontrolė per visą viešojo pirkimo procesą (nuo pasirengimo pirkimui iki pirkimo sutarties įvykdymo). Kontrolė nustatyta tik tam tikruose pirkimo proceso etapuose, tam tikrais atvejais.

3. Antikorupcinis švietimas

2023 m. buvo tęsiamas PAGD darbuotojų švietimas tarnybinės drausmės ir korupcijos prevencijos srityse pagal 2022 m. parengtą ir PAGD direktoriaus 2022 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. 1-345 patvirtintą PAGD darbuotojų antikorupcinio švietimo 2022 m. planą. Pagal šį planą surengti 4 nuotoliniai užsiėmimai. PAGD direktoriaus 2023-06-06 įsk. Nr. 1-311 patvirtintas PAGD darbuotojų antikorupcinio švietimo 2023 m. planas, pagal kurį per 2023 m. surengti 39 nuotoliniai užsiėmimai grėsmių nacionaliniam saugumui, smurto ir priekabiavimo darbe prevencijos, pranešėjų apsaugos, (ne)lojalumo tarnybai ir kito (ne)pageidaujamo elgesio temomis. 2023 m. rugsėjo 28 d. Ugniagesių gelbėtojų mokykloje organizuoti mokymai PAGD ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnams, kurie atlieka tarnybinius patikrinimus ir yra atsakingi už antikorupcinės aplinkos kūrimą ir tobulinimą.

Per 2023 m. VTS buvo parengti ir visiems PAGD darbuotojams tarnybinio el. pašto adresais išsiųsti 4 bendro pobūdžio informaciniai el. laišakai (dėl darbuotojams taikomų etikos standartų, dėl vykimų į trečiąsias šalis, dėl sąžiningo naudojimosi kelionės išlaidų kompensavimu, dėl STT elektroninės mokymosi platformos).

2023 m. gruodžio 8 d. surengtas Tarptautinės antikorupcijos dienos minėjimo renginys – protmūšis PAGD ir jam pavaldžių įstaigų darbuotojams. Renginyje dalyvavo 6 komandos: PAGD centrinių padalinių, Vilniaus, Kauno ir Šiaulių PGV, Elektrėnų PGT ir Ugniagesių gelbėtojų mokyklos. Komandos ir jų kapitonai varžėsi trijuose turuose, kiekviename iš jų komandų nariams teko atsakyti į 10 klausimų.

Susumavus komandų rezultatus paaiškėjo, kad pirmąją vietą Protų mūšio varžybose iškovojo Vilniaus PGV, antrąją – Šiaulių PGV, o trečiąją – Ugniagesių gelbėtojų mokyklos komanda.

4. Siūlymai

Atsižvelgiant į ataskaitoje išdėstytus VTS 2023 m. veiklos rezultatus, per 2024 m. siūlytina:

1. Vykdyti PAGD darbuotojų švietimą tarnybinių nusižengimų prevencijos, tarnybinės drausmės klausimais, pagal ataskaitos skyriuje „Tarnybinės ir drausminės atsakomybės taikymas“ nustatytas nusižengimų tendencijas.

2. 2023 m. I pusmetį Apdraustųjų registro duomenų pagrindu atlikti PAGD pareigūnų naudojimosi teise dirbti kitą darbą analizę ir PAGD deklaruojančių asmenų galimų interesų konfliktų vykdant kitas ekonomines veiklas analizę.

3. Peržiūrėti ir, esant poreikiui, tobulinti PAGD vidinius teisės aktus, reglamentuojančius Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų įgyvendinimą, kitus antikorupcinės aplinkos tobulinimo aspektus.

4. Atlikti likusiuose PAGD teritoriniuose struktūriniuose padaliniuose dirbančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų galimų giminystės bei svainystės ryšių (nepotizmo) analizę.

5. Kelti PAGD ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnų, kurie atlieka tarnybinius patikrinimus ir yra atsakingi už antikorupcinės aplinkos kūrimą ir tobulinimą, kvalifikaciją.

6. 2024 m. gruodžio mėn. organizuoti renginį, skirtą tarptautinei antikorupcijos dienai paminėti.

Vidaus tyrimų skyriaus viršininkė

Daiva Buikienė

Rengėjas: PAGD Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiasis tyrėjas Mindaugas Valaitis